

Dick de Jong: 'Ik wil een hoge

Dick de Jong: "Groentetelers kunnen veel leren van de ervaringen in de sierteelt."

Dit seizoen belicht Dick de Jong van Kwekerij Klein-Ambacht in Dongen voor het eerst een deel van de komkommerteelt. Medio maart heeft de belichte afdeling van 2,5 hectare al een flinke voorsprong op de rest van de tuin. De teler mikt op een gelijkmatiger arbeidsfilm, hogere productie en arbeidsproductiviteit en een uniforme, grove sortering.

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN "Nee, het is niet gebruikelijk, maar het past in mijn visie. Als je alleen doet wat anderen al doen, kom je niet verder." Dick de Jong geeft met enige regelmaat antwoorden van deze strekking. Hij houdt er een eigenzinnige visie op na. Vorig jaar nog plantte hij zeven keer. Hij noemt het een logische keuze, wanneer je alleen stamkomkommers wilt oogsten. "Dat blijft mijn uitgangspunt", benadrukt hij. "Bij die teeltwijze ben ik elke dag aan de markt en is er een optimale balans tussen oogst- en gewaswerk. Bovendien geeft het een grovere en uniforme sortering. Eigenlijk

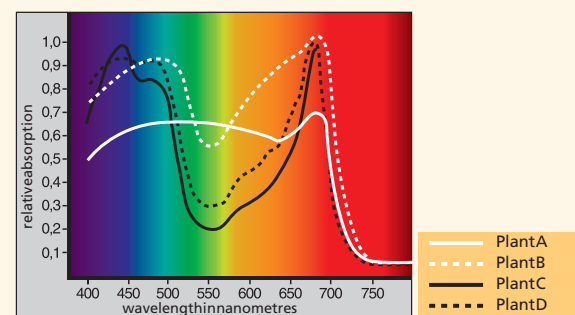
wil ik alleen maar 35'ers en 40'ers oogsten. In de belichte teelt lukt dat aardig. Bovendien kun je het product dan direct in de eindverpakking leggen en het oogsten eenvoudiger mechaniseren. Ik zou graag met een oogstrobot aan de slag gaan."

Teeltsysteem

Inmiddels is de hele tuin voorzien van een hijsbare gewasdraad. Hierdoor kunnen de planten twee weken langer in productie blijven en is het aantal plantingen teruggebracht naar vier per jaar. In de belichte kas houdt de Brabander 2,4 stengels per plant aan, in de onbelichte teelt 1,7 en vanaf april eveneens 2,4. Drie weken voor het einde van de teelt worden kop en ranken verwijderd. Om oogst- en gewaswerk optimaal te spreiden heeft De Jong de tuin verdeeld in afdelingen van ruim 1 ha. Gemiddeld is 70 à 90% van het bedrijf in productie en vindt er in 60 tot 80% van de teelten gewasonderhoud plaats.

Voordelen belichting

Hoewel de teler pas zijn eerste belichte teelt draait, is hij overtuigd van de voordelen. "De productie komt sneller op gang en de zetting en uitgroei verlopen regelmatig. De vruchten zijn iets grover en hangen op gelijkmatige hoogte. De plukkers hoeven daarom minder te zoeken dan in de onbelichte teelt. Is een komkommer nog niet oogstrijp, dan loop je direct door naar de volgende plant. Daarnaast kun je door het extra groeilicht en de warmteafgifte van de lampen zonder problemen jaarrond oogsten. Dat biedt continuïteit en spreidt het risico. Een slecht jaar is voor mij hopelijk geen rampjaar. Anderzijds profiteer ik nooit maximaal van topprijzen. Gemiddeld zit ik goed, omdat ik aanvoer wanneer ande-

Planten absorberen relatief veel blauw en rood licht. Bron: HGW.

en uniforme productie'

De Jong: "Eigenlijk wil ik alleen maar 35'ers en 40'ers oogsten."

re telers niet in productie zijn."

De Jong constateert dat belichten ook de kleur van de komkommers positief beïnvloedt. "De handel roept in het voorjaar altijd dat de Nederlandse komkommers te licht zijn. Wij hebben donkere. Ik hoop dat ze er wat meer voor betalen."

Organisatie en sturing

De Dongenaar noemt komkommer een 'sjouwteelt', die een goede organisatie en sturing vergt. Belichten helpt daarbij. "Ik belicht tussen 1 oktober en 1 april dagelijks. Op donkere dagen van twaalf uur 's nachts tot acht uur 's avonds, dus 20 uur per etmaal. Doet de zon mee, dan gaan de lampen eerder uit. Met veel licht kun je sneller en planmatiger telen. Vruchten die vanmiddag net niet rijp genoeg waren, gaan er morgen geheid af. Ik weet op voorhand vrij nauwkeurig wat we gaan oogsten en geef dat door aan The Greenery. Een onbelicht gewas ontwikkelt zich minder regelmatig. Dat geeft een minder uniforme sortering, een lagere productie en een minder gunstige arbeidsbenutting."

Leren van sierteelt

De Jong heeft zich bij de keuze van de belichtingsinstallatie breed georiën-

teerd. Volgens hem kunnen groentetelers veel leren van de snijbloemteelt, waar assimilatiebelichting breder wordt toegepast. Uiteindelijk koos hij voor het Deense systeem van HGW. "Minder bekend dan de grote namen, maar technisch zeker zo goed", zegt de teler.

"HGW heeft een goede visie op groeilicht en dat zie je terug in de hardware. De installatie geeft met dezelfde 600 Watt lampen meer licht en een nog grotere groeiwinst. Dat laatste komt door de afwijkende lichtkleur, die optimaal schijnt te zijn voor fotosynthese. Hoe het precies uitpakt in komkommer moet nog blijken, want ik ben de eerste die belicht. Maar ik heb met verschillende siertelers gesproken en die zijn enthousiast. Bovendien vergt de installatie weinig onderhoud en zijn de armaturen eenvoudig te demontieren. Tot nu toe bevat het prima."

Aanzien geven

Vorig jaar breidde Dick de Jong zijn bedrijf uit van 3,1 naar 5,6 ha glas. Alleen het nieuwe deel is uitgerust met een belichtingsinstallatie van 15.000 lux. "Daar blijft het bij, want anders heb ik een warmteoverschot waar ik niets mee kan", licht hij toe.

Tegelijkertijd kreeg ook het 'oude' deel een facelift, bestaande uit een breder middenpad, een bredere buisrail, teeltgoten, gevelschem en een kistenontstapelaar voor de sorteerlijn. Vanaf de tweede teelt (start 1 april) werkt hij ook in de onbelichte teelt met een hijsbare gewasdraad.

De teler heeft dus fors geïnvesteerd en hoopt dat hij niet de enige is.

"Vergeleken met de concurrentie heeft Nederland stilgezeten. Willen we onze marktpositie verbeteren, dan moeten we de Nederlandse komkommerteelt weer aanzien geven. Ik doe dat vanuit mijn eigen visie. Aan de productkwaliteit doe

Dankzij extra licht en warmte heeft de belichte afdeling eind maart al een forse voorsprong in productie.

ik geen concessies. Daarnaast streef ik naar een optimale benutting van arbeid en energie. Belichten levert aan al die aspecten een positieve bijdrage."

De ene lux is de andere niet

De Deense fabrikant HGW is opgericht in 1993. De armaturen zijn gebaseerd op het fase-fase principe, dat harmonische stromen uit de installatie houdt. Volgens directeur Jos Beemster van HGW Holland resulteert dit in een hogere lichtopbrengst en een verschuiving van het kleurenspectrum naar zowel rood als blauw. "Onderzoek heeft uitgewezen dat we bij 400 Volt en 600 Watt lampen 10 tot 12% meer licht geven", claimt hij. "De groeiwinst is zelfs nog groter, omdat het gewas juist aan rood en blauw licht behoefte heeft. De ene lux is dus de andere niet. Net zoals een bepaalde EC-waarde niet alles zegt over de voedingswaarde van gietwater. De discussie moet gaan over lichthoeveelheid én lichtkwaliteit. Daarvan is nog niet iedereen doordrongen."

SAMENVATTING

Dick de Jong belicht de helft van zijn komkommerbedrijf. Hierdoor kan hij jaarrond oogsten en is de sortering uniformer en grover. Ook de productie per m², de arbeidsproductiviteit en de energiebalans zijn er op vooruit gegaan.